

5. 1. 2010

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Komunitární patent na dosah

Snahy o zavedení jednotného patentového systému v Evropě sahají už do 70. let 20. století. Donesávna se však nepodařilo najít mezi členskými státy EU shodu. Přitom právě fungující, finančně dostupná a jednoduše vymahatelná patentová ochrana je hnací silou inovace a v důsledku toho i ekonomického rozvoje EU a jejich jednotlivých členských států. To se ukazuje i na vývoji soutěžních podmínek na evropském trhu.

Např. poslední z rozsáhlejších soutěžních šetření vedených Evropskou Komisí tentokrát ve farmaceutickém průmyslu potvrdilo, že právě neefektivní patentová ochrana, a to především její nejednotná vymahatelnost v členských státech EU, je jedním z důvodů pro obcházení a porušování soutěžně-právních předpisů. Evropská Komise tak opětovně upozornila na skutečnost, že jednání o přijetí úpravy komunitárního patentu je třeba zrychlit. Tento článek si klade za cíl popsat a zhodnotit současnou a nově navrženou právní úpravu patentové ochrany v EU a identifikovat přínosy i nejasné otázky nově navržené úpravy.

Neefektivita současného systému

Stávající patentový systém je založen na Úmluvě o udělování evropských patentů z 5. října 1973 (dále jen "EPC"), vícestranné smlouvě, kterou byla zřízena Evropská patentová organizace. EPC zavedla autonomní právní rámec pro udělování "evropských patentů". Pojem "evropský patent" však neoznačuje jednotný patent udělený pro celé území EU. Je sice udělován na základě jediné přihlášky podané u Evropské patentové organizace, ale v okamžiku registrace se tento stává mnohonásobným patentem národním. Držitel patentu jej pak musí tzv. validovat v jednotlivých členských státech, což zahrnuje mimo jiné překlad související dokumentace do úředních jazyků všech států, pro které je ochrana požadována, či placení udržovacích poplatků v každém jednotlivém členském státu zvlášť. Podle ekonomické analýzy patentového systému zpracované na základě zadání Evropské Komise[1] je registrace a vymáhání evropského patentu platného pro celé území EU až patnáctkrát nákladnější než registrace a vymáhání patentu v USA. Jednotlivé národní patenty tvořící vcelku patent evropský pak mohou být chráněny pouze u vnitrostátních soudů, a to podle rozdílných lokálních procesních pravidel. Současný systém má tedy dva významné nedostatky: (i) je pro žadatele neúměrně nákladný a (ii) nezajišťuje držitelům jistotu ohledně jednotné vymahatelnosti patentu.

Obchodní vztahy subjektů v EU jsou ve velké míře na patentové ochraně závislé. Originální výrobci patentem chrání své inovativní produkty. Registrace evropského patentu by jim měla zajistit exklusivní využití, a tím pádem i výnosy z patentovaného produktu. To jim následně umožní investování do vývoje nových produktů. Vzhledem k popsanému patentovému systému jsou však vlastníci patentů vystaveni právní nejistotě. Vznikne-li totiž spor ohledně jimi registrovaného patentu, nemohou se spolehnout na to, že identické spory budou v jednotlivých státech EU rozhodnuty stejně. Naopak, rozdílné závěry národních soudů ohledně stejného skutkového stavu jsou velice časté. Současnou úpravu patentové ochrany je tak možno označit za značně neefektivní a rozdrobenou. A nutnost její změny či přijetí zcela nové úpravy se zdá více než urgentní.

Narizení o komunitárním patentu a Dohoda o jednotném řešení patentových sporů

S ohledem na nevyhovující stav patentové ochrany v EU byl vypracován návrh nové úpravy[2]. Jednotný patent EU, tzv. komunitární patent, bude založen nařízením o komunitárním patentu a bude doplněn mezinárodní Dohodou o jednotném řešení patentových sporů uzavřenou mezi EU, jejími členskými státy a ostatními smluvními stranami EPC. Práce na tvorbě textů byly vedeny zejména snahou o skutečné sjednocení patentové ochrany a zajištění jejího jednotného vymáhání v EU. Dle vyjádření evropského komisaře pro vnitřní trh by nový systém měl být předvídatelnější, rychlejší a méně nákladný, stimulující inovaci a konkurenceschopnost. V současné době se předpokládá, že by nový systém mohl začít fungovat v roce 2013, a to paralelně s ochranou poskytovanou dle EPC a národních právních předpisů. Komunitární patent by měl být udělován na základě žádosti podané u Evropské patentové organizace, ve které je možné označit, zda se jedná o žádost o evropský nebo komunitární patent. Za registraci a udržování komunitárního patentu budou stanoveny jednotné poplatky, které budou splatné jednou ročně u Evropské patentové organizace, jež je přerodí a část z nich předá národním patentovým úřadům. Spory z komunitárních patentů budou řešeny nově ustaveným Komunitárním patentovým soudem s možností odvolání k Soudu první instance.

Dne 4. prosince 2009 Rada EU uzavřela své jednání o podobě nového patentového systému. Jednomyslně odsouhlasila výše popsanou podobu komunitárního patentu. Tím dala možnost, aby se nařízením o komunitárním patentu začal zabývat Evropský parlament. Co se týče Dohody o jednotném řešení patentových sporů, musí nyní Rada EU vyčkat posouzení její slučitelnosti s právem EU Evropským soudním dvorem, kterému byla dohoda předložena.

Překládat či nepřekládat - výhody a nevýhody nové úpravy

Jedním z nejkontroverznějších bodů navrženého řešení byla povinnost žadatelů o patentovou ochranu překládat související dokumentaci do oficiálních jazyků všech států, ve kterých o udělení patentu žádají. V této souvislosti vstupuje do diskuse otázka, zda by Česká republika měla či neměla ratifikovat Londýnský protokol k EPC[3], který povinnost překládat překlady dokumentace omezuje, resp. ruší. Jaké výhody tedy má omezení povinnosti jazykových překladů? Hlavním argumentem pro její omezení je snížení nákladů na pořízení patentu. Je třeba se ale ptát, zda se tím náklady na překlad pouze nepřenesou na ostatní subjekty. Podíváme-li se na tuto problematiku zjednodušeně, mohlo by zrušením překladové povinnosti dojít k přesunu nákladů na překlad z držitelů patentů, tedy z originálních výrobců, na společnosti jim konkurující, které musejí při uvedení svého výrobku na trh kontrolovat, zda neporušují zde existující patent. Státy EU nedosáhly v tomto bodě shody. Bylo proto rozhodnuto, že tato oblast bude vyňata z návrhu nařízení o komunitárním patentu a bude řešena samostatným právním předpisem.

Dalším problematickým aspektem nové úpravy je stanovení udržovacích poplatků za komunitární patent. Podle současného vývoje se předpokládá, že udržovací poplatky za komunitární patent budou stanoveny přibližně ve výši současných udržovacích poplatků za průměrný evropský patent, tedy patent platný pro území šesti členských států EU. Komunitární patent by tak měl být jednoznačně výhodný pro žadatele, kteří chtějí získat patentovou ochranu v šesti a více členských zemích. Nedochozí zde ovšem k diskriminaci žadatelů o patent, kteří mají zájem o ochranu např. pouze ve třech členských státech EU? Zřejmě nikoliv, jelikož zájemci o poskytnutí ochrany pouze v malém počtu států EU mohou vždy zvolit systém registrace patentu evropského, tedy svazku patentů národních.

Přínosy a nevýhody nového patentového systému

Shrneme-li výše uvedené, můžeme říci, že potřeba zavedení jednotné patentové ochrany je v

současnosti jednou z priorit jednotného vnitřního trhu EU. Patenty jsou předmětem obchodování i prostředkem udržování předního postavení obchodních společností. Přinese nová úprava zlepšení stávajícího stavu? Jednou ze zřejmých výhod navrhované úpravy bude zjednodušená kontrola konfliktu nového produktu na trhu s již existujícími patenty, když nebude třeba kontrolovat patentovou situaci v každém jednotlivém státě, ale pouze v centrálním registru komunitárních patentů. Další výhodou budou nižší administrativní náklady, jelikož patent bude spravován centrálně a i registrační poplatky, které by měly být podstatně nižší, měly by se platit na jednom místě a ne v každém státu zvlášť. Zřejmě největším přínosem by pak měla být jednotnost rozhodování patentových sporů, která by omezila možnost společností spoléhat se na různé výsledky či ovlivňovat výsledek sporu výběráním místa rozhodování. Velikou otázkou zůstává úprava povinnosti překladu patentové dokumentace, a to jak z hlediska ekonomického zatížení subjektů, tak i z hlediska zákonnosti[4].

Nezbytnost přijetí nové právní úpravy patentů je vzhledem k výše uvedenému zřejmá. Zavedení komunitárního patentu by znamenalo vyšší právní jistotu pro všechny zúčastněné subjekty. Přestože se předpokládá, že nová úprava nabude účinnosti nejdříve v roce 2013, je vhodné, aby obchodní společnosti měly povědomí o připravované změně a již nyní zohlednily budoucí právní úpravu ve své patentové strategii.

Mgr. Kateřina Peterková,
advokátní koncipientka

JUDr. Ing. Jan Zrzavecký, Ph.D.,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3

110 00 Praha 1

tel.: +420 227 629 700

fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

[1] http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/compact-cost%20-benefit-study-final_en.pdf

[2] <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/04/st07/st07119.en04.pdf>

[3] <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/london-agreement.html>

[4] <http://www.icc-cr.cz/press-3/press-2/pristoupeniceskerepublikyklondynskedohodeprekladatcineprekladatpatenty>

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Platformová práce](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)